

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quo tractatur de Ministro Sacramento Pœnitentiæ. Item de Sacramentis
Extrema Unctionis, & Ordinis

Bosco, Jean a

Lovanii, 1672

Concl. II. Non est de necessitate Sacramenti quòd distincté & expressè
nominetur oleum: fortè nec unctio exprimenda, minùs pars corporis, quæ
inungitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73429](#)

& responsa de ad i[n]t[er]rogationes in contrarium. loquendi: *Per hanc Unctionem Deus tibi indulget;*

Vn go te, ut Deus tibi indulget. Nec variatio, quæ dicitur copulae, immutat sensum totius positionis; sed humano more in similibus rebus idem redditus sensus.

Nec in significato differt modus, qui dicitur subjunxitivus, à modo deprecativo: quin immo psalmi per hunc modum solemus petere & rogare: *Peto, rogo ut hoc facias, ut hoc des.*

Nec tandem refert; quod non dirigitur sermo ad ipsum Deum: nam etiam in priori & consueto modo non loquitur Sacerdos ad Deum, sed ad infirmum, dicendo: *Indulget tibi Dominus.* Quare variatio solam fit de nomine unctionis, in verbum ungendi, per quod non variatur modus deprecationis in verbo indulgendi.

Unde si quis diceret: *Vn go te, ut per hanc unctionem indulget tibi Dominus*, sicut dubio conficeret Sacramentum, quia diceret idem, & eodem modo, quod nunc dicitur. Sed certe non appetit necessarium repeteret, *Per hanc unctionem post dictum: Vn go te,* & adhuc remanet idem modulus in verbo *Indulgenti.* Confice retur ergo adhuc Sacramentum absque ea repetitione. Et sicut valeret, si quis diceret: *Depreco, ut per hanc sanctam unctionem &c.* ita etiam valeret: *Vn go te & depreco, ut per suam misericordiam &c.* Haec tenus Aversa. Quis eorum melius, relinque judicis Lectoris.

Si hæc forma, inquit Herinx h[ab]it. n. 26. non possent explicari in sensu deprecatorio, sufficeret hæc ipsa auctoritas ad opinandum, quod Christus formam hujus Sacramenti non determinasset præcisè ad deprecatoriæ. Quod maximum confirmatur ex eo, quod Sacramentarium Gregorianum, editum per Hugonem Menardum, continet similes formas indicativas cum subjunctione oratione, quæ formam quamdam deprecationis præ se fert. Ut & alii Codices antiqui formas consimilis tenoris habent apud Menardum in Notis. Prout etiam Sacerdotale seu Pontificale vetulum M. S. quod vidi Lovaniæ in Bibliotheca Patrum Societatis Jesu. Hæc ille.

Quod ad me attinet, si hæc propositio: *Vn go te, ut Deus tibi indulget*, æquivale illi: *Vn go te & depreco, ut Deus tibi indulget*, etiam hæc erunt æquivalentes: *Vn go te, ut possis superare &c. &: Vn go te & depreco, ut possis superare aëreas catervas in nomine Patris &c.*

Et vero, si hæc valeat (de quo non dubitat Suarez) *Vn go te oleo sancto, ut Deus tibi remittat quidquid peccasti &c.* cur Suarez suprà n. 12. subdubit, an hæc valeat: *Per istam unctionem parcat tibi Deus &c. vel: Vngendo te parcat tibi Deus?* Hoc miratur Arriaga suprà n. 25. cùm, inquit, in his verbis: *Parcat tibi Deus, longè clarius contineatur deprecatio, quām per tò Vtibi Deus remittat.*

Respondeo; non subdubit Suarez, an illæ

formæ valeant defectu deprecationis; sed quia una non exprimit ly Sacram, & altera non satis explicat actionem ministri, ut patet ex dicendis Conclusionib[us] sequenti, quæ talis est:

CONCLUSIO II.

Non est de necessitate Sacramenti, quod distincte & expressè non minetur oleum: forte nec unio exprimenda, minus pars corporis, quæ inungitur.

Quærit Suarez suprà n. 12. an oporteat in ^{17.} *Quacumque* ^{Suarez.} *Quacumque* ^{Probatur} *1. pars Conclusionis.* *Quacumque* ^{C. 11. de Hæc} *Quacumque* ^{ratio.} *Quacumque* ^{Confirmatur} *Quacumque* ^{Quare in} *Quacumque* ^{formæ Confirmationis} *Quacumque* ^{exprimatur} *Quacumque* ^{Chrismatis.}

Quacumque forma explicare materiam remotam, ex qua sit talis unic[u]s, sicut in Confirmatione dicitur: *Confirmo te Chrismate.* Et respondet hoc non esse de necessitate hujus formæ, nec de substantia Sacramenti, nec de præcepto. Quæ est prima pars nostræ Conclusionis; & satis evidenter ostenditur ex forma Ecclesiæ Romanae, in qua solam dicitur: *Per istam sanctam unctionem, nullâ faciat mentione olei.*

Ergo certum est, hoc non esse de substantia, neque de præcepto; & qui contrarium assertaret, vinculo perpetui anathematis innodatus existeret, juxta illud cap. *Ad abolendam 11. de Hæreticis in principio: Universas, qui de Sacramento Corporis & Sanguinis Domini nostri Iesu Christi, vel de Baptismate, seu de peccatorum Confessione, Matrimonio, vel reliquo Ecclesiasticis Sacramentis aliter sentiunt, aut docere non metunt, quam Sacrosancta Romana Ecclesia prædicat & observat &c. &c. vinculo perpetui anathematis innodamus.* Ita Lucius III.

Confirmatur; quia in Baptismo non est necesse explicare materiam remotam, scilicet aquam, in forma, nisi quatenus continetur in verbo abluendi: ergo neque h[ab]it necesse est explicare materiam olei, nisi quatenus in voce unctionis involvitur, præterim cum sit sermo in particulari de ista sacra unctione.

In Sacramento autem Confirmationis occurrit specialis occasio declarandi materiam Chrismatis; quia sine illa verbum, *Confirmo, aut, signo*, non satis explicaret materiam proximam seu actionem ministri, quæ sit per modum unctionis propriæ illius Sacramenti. Quod secundum est in præsenti; nam verba illa: *Per hanc sacram unctionem, sufficienter declarant materiam proximam, & actionem ministri.* Hæc ille.

Et continuo attextit: *Hinc tamen colligimus, hæc verba substantialia esse; quia formæ Sacramentorum semper debent exprimere actionem, seu efficaciam ministri. Incertum est autem, an singula illæ particula, scilicet, *Istam,* & *Sacram* sint essentiales, vel sufficiat dicere:*

Hhh 3 Per

Per istam unctionem, vel, Vngendo te parcat tibi Deus. Et fortasse verius est, has mutationes non esse substantiales, nihilominus omnino evanescunt; quia non fierent sine gravi culpa, tum propter dubium & periculum, tum propter Ecclesias consuetudinem. Hucusque Suarius.

19.
Ly Christi-
mate salutis,
non est el-
sentiale in
forma Con-
firmationis.

Venit enim verò neque ly Christi salutis, esse necessarium necessitate Sacramenti Confirmationis, suo loco probavimus. Evidem veluti forma Sacerdotii: *Accipe potestatem offerendi &c. fatus exprimit actionem seu efficaciam ministri, estò non fiat in ea expressa mentio materiae, quæ est porrectio calicis cum vino, & patens cum pane; pari ratione illud verbum, Confirmo, fatus exprimit actionem seu efficaciam ministri, tametsi non addatur, Christi salutis, quod est materia illius Sacramenti. Licet enim, Confirmo, ex vi verbis non significet modum unctionis, tamen per ipsam externam unctionem, que conjugitur prolationi illius verbis, fatus determinatur hic & nunc ad illam significandam.*

Ergo consumiliter in praesenti Sacramento, estò ly unctionem, ex vi verbis non significet determinatè unctionem olei; tamen per ipsam materiam seu oleum, quo inservius à parte rei ungitur, fatus determinatur ad illam significantiam; ut etiam ly Baptizo, in forma Baptismi, determinatur per applicationem aquæ, ad significandam ablutionem aquæ. Igitur non est de necessitate Sacramenti, quod in forma Extremæ unctionis distinctè & expressè nominetur oleum.

20.
An unctione
necessariò
debet ex-
primi in
forma Ext.
Unct.
Arcadius.
Goar.

Rhodinus.
Herinex.

Averla.

21.
An illa vera
da; Undio.

22.

23.

24.

25.

26.

27.

28.

29.

30.

31.

32.

33.

34.

35.

36.

37.

38.

39.

40.

41.

42.

43.

44.

45.

46.

47.

48.

49.

50.

51.

52.

53.

54.

55.

56.

57.

58.

59.

60.

61.

62.

63.

64.

65.

66.

67.

68.

69.

70.

71.

72.

73.

74.

75.

76.

77.

78.

79.

80.

81.

82.

83.

84.

85.

86.

87.

88.

89.

90.

91.

92.

93.

94.

95.

96.

97.

98.

99.

100.

101.

102.

103.

104.

105.

106.

107.

108.

109.

110.

111.

112.

113.

114.

115.

116.

117.

118.

119.

120.

121.

122.

123.

124.

125.

126.

127.

128.

129.

130.

131.

132.

133.

134.

135.

136.

137.

138.

139.

140.

141.

142.

143.

144.

145.

146.

147.

148.

149.

150.

151.

152.

153.

154.

155.

156.

157.

158.

159.

160.

161.

162.

163.

164.

165.

166.

167.

168.

169.

170.

171.

172.

173.

174.

175.

176.

177.

178.

179.

180.

181.

182.

183.

184.

185.

186.

187.

188.

189.

190.

191.

192.

193.

194.

195.

196.

197.

198.

199.

200.

201.

202.

203.

204.

205.

206.

207.

208.

209.

210.

211.

212.

213.

214.

215.

216.

217.

218.

219.

220.

221.

222.

223.

224.

225.

226.

227.

228.

229.

230.

231.

232.

233.

234.

235.

236.

237.

238.

239.

240.

241.

242.

243.

244.

245.

246.

247.

248.

249.

250.

251.

252.

253.

254.

255.

256.

257.

258.

259.

260.

261.

262.

263.

264.

265.

266.

267.

268.

269.

270.

271.

272.

273.

274.

275.

276.

277.

278.

279.

280.

281.

282.

283.

284.

285.

286.

287.

288.

28

Misericordia, inquit, respicit miseriā, quia hoc Sacramentum datur in statu miserie, scilicet infirmitatis, ideo potius hic quam in aliis sit de misericordia mentio.

Hinc citatur D. Tho. pro sententia, quæ docet, illam particulam esse substantiam. Quam etiam amplectitur Nugnus n. 2. in addit. ad 3. p. q. 29. a. 9. conclus. 4. quia, inquit, ista particula ponitur, ut explicetur causa principalis hujus Sacramenti, & effectus illius; sed magis pertinet ad Sacramentum causa principalis, quam instrumentalis. Ergo eum Sacramentum sit nullum per omissionem illius particularis, nempe, *Per ipsum unctionem*, etiam est nullum per omissionem istius. Ita Nugnus, teste Diana p. 3. tract. 4. resol. 180.

Ex quo patet quod saltem mortaliter peccare, qui cam omittet; tum propter dubium & periculum invaliditatis; tum propter Ecclesiæ consuetudinem, quia in re gravi eam variat.

Interim Suaerius suprà n. 13. putat, incertum esse, an re ipsa illa particula sit substancialis; quia, inquit, explicari in forma principalem causam effectus sacramentalis, non solet esse de substantia Sacramenti, nisi ubi invocatio Trinitatis ob speciale aliquam rationem est necessaria. Item, quia ipsam formam deprecativa ex se includit ordinem ad divinam misericordiam, seu invocationem ejus. Praterea, de illa particula, *Piissimam*, clarius videtur non esse essentiale; & si quis loco *Misericordie*, ponere, Bonitatem, vel aliquid simile, certè videretur valida forma, ut si dicatur: *Per suam Bonitatem* &c. Denique, hoc ipso quod dicitur: *Indulgeat tibi Deus*, actus misericordiae satis expressè postulatur: ergo in actu exercito per misericordiam petitur, quamvis in actu signato non proficeratur. Non est igitur certum illam particulam esse essentiale, quamvis sit certum non esse omnitudinem. Ita Suarez.

Ipsum sequuntur Pitigianus, Layman, Reginaldus & alii Recentiores doctissimi apud Dia, suprà. Immo Arriaga suprà n. 26. ait, videri omnino certum, esse sufficientem formam, estò non dicatur: *Per suam piissimam misericordiam*. Unde merito reprehendit Nugnus, cd quod dixerit, sententiam Suaerii esse improbabilem.

Et sane, inquit Arriaga n. 27. non video quâ probabilitate Nugnus asseruerit, esse necessarium in formis Sacramentorum explicare causam efficiēt, cùm certissimum sit ea verba: *Ego te absolvō a peccatis tuis*, estò in eis non dicatur quidquam de causa efficiēt, hoc est, de misericordia divina, per quam remittitur peccatum, esse sufficientia. Idem est dum consecro & dico: *Hoc est corpus meum*; nam estò nihil præmisserim de Christo, possum validè consecrare. Idem est etiam in Ordinum collatione. Hæc ille.

Sed dicit aliquis, hæc est specialis ratio: nam

Objectio ex Averia.

sicut in Sacramento Baptismi, ac etiam Confirmationis, erat de necessitate valoris explicita invocatio Trinitatis, quia ibi inchoatur Christiana vita & militia; ita convenienter in hoc extremo Sacramento erit de ejus substantia, explicita invocatio divinæ misericordie; quando nempe clauditur præsens vita, & infirmum permitta indigentia divinæ pietatis. Atque in forma Graecorum habetur quoque talis explicita invocatio Dei, ad quem dirigitur oratio, & à quo salus petitur; habetur invocatio divinæ misericordie & pietatis, dum appellatur Deus, tamquam medicus salutis. Ita Averia suprà.

Respondeo; divina misericordia sufficienter significatur in ly *Indulgeat Dominus*, vel, *Deus*; solvit nam indulgentia actus est misericordie, non justitiae. Quod attinet ad Baptismum, speciale habemus præceptum baptizandi in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, Matth. ultimo v. 19. Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes *Matth. ult.* eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Et nisi hoc esset, neque in Baptismo foret necessaria necessitate Sacramenti invocatio SS. Trinitatis.

Quia autem tale præceptum non habemus in Scriptura de Confirmatione, ideo suo loco docuimus, invocationem SS. Trinitatis non esse necessariam Sacramenti in ejus forma. Ergo cum Scriptura non requirat expressionem misericordie divinæ in hoc Sacramento, ut patet ex Iacob. 5. probable omnino est, eam non esse necessariam necessitate Sacramenti; quamvis indubiè sit necessaria necessitate præcepit.

Porro circa hæc facetur Arriaga, se non capere, quid juvet ad vitandum peccatum mortale, monere tunc suscipientem de periculo nullitatis. Etenim vel est urgens necessitas ad ea verba omittenda, & tunc nullum erit peccatum ea omittere, sive moneatur, sive non moneatur suscipiens; quia in simili necessitate excusamur ab usurpatione materia omnino certæ, quando applicamus probabilem: si vero nulla est necessitas, erit sine dubio mortale, non uti præscripta ab Ecclesia formæ; id quod maximè locum habet, quando accipitur altera dubia: monitio autem suscipientis nihil valebit ad vitandum periculum faciendi irriti Sacramenti sine necessitate. Ita discurrit Arriaga suprà n. 28. contra Gasp. Hurtadum hic difficile.

Sed quamvis hæc monitio nihil valeat, ad vitandum periculum faciendi irriti Sacramenti sine necessitate. Et per consequens nihil valeat, ad vitandum peccatum mortale irreverentia, quod tunc committitur, secundum communiorum sententiam. Similiter, estò hac admonitio nihil valeat, ad vitandum peccatum mortale contra præceptum Ecclesie; equidem utilis est, ad vitandum peccatum mortale contra iustitiam, aut certè contra charitatem proximi, qui jus habet ad accipendum Sacramen-

30.
An debet
moneri su
scipiens,
quando
cum forme
inertia mi
nitetur
hoc Sacra
mentum.

Arriaga

Hurtadus

25.
Hæc est esen
tialia ad
sufficiens
D. Tho.
Argent.

Diana.
Recusat
mortaliter
qui ea omit
teatur.

26.
Incertum
est, an sunt
essentia
et Suaerius.

27.
Arriaga ex
fimis cer
tum, non
esse essen
tialia.

Noguer.

28.

tum omnino certum , & censetur velle accipere Sacramentum omnino certum , nisi monitus de incertitudine seu probabilitate , voluntariè acquiescat & cedat jure suo.

31.
An sit de
essentiis hu
jus Sacram
quod expri
matur pars
corporis
qua inungi
tus.

Refat ultima particula forme , scilicet : Quidquid per visum , sive auditum &c. deliquisti , quā significatur tum pars corporis , qua inungitur , tum effectus hujus Sacramenti , scilicet remissio peccatorum . Evidem quod non sit necessarium necessitate Sacramenti exprimere partem corporis , quae inungitur , patet ex forma Græcorum , in qua talis pars non exprimitur ; maximè , cum suprà dictum sit , nullam determinatam partem necessitate Sacramenti debere inungi ; sed sufficiere unicam unctionem cuiuscumque partis .

Et dato ; quod unctiones quinque sensuum forent essentiales , nunquid ideo necessarium illos sensus exprimere in forma ? Nonne de essentiis Confirmationis est , ut unctione fiat in fronte ? Et tamen id non declaratur in forma . Sufficeret ergo ad valorem dicere : Per has sanctas unctiones indulget tibi Deus , quidquid deliquisti .

32.

Rufumq[ue] gratis admisso ; quod deberent omnes sensus exprimi , nihilominus sufficeret ad valorem unica formaliter forma , sequentis tenoris : Per has sanctas unctiones indulget tibi Deus , quidquid delinquisti per visum , auditum , odoratum &c. ut patet ex ante dictis ; quia haec forma æquivaleret quinque formis distinctis , in quibus unus sensus exprimitur : sicut auditus Confessionibus multorum dici potest : Ego vos absolvio ; & in Baptismo plurium : Ego vos baptizo .

Craviter
peccaret qui
in Ecclesia
Latina non
exprimeret
singulas
partes cor
poris.

Cæterum graviter peccaret , qui in Ecclesia Latina sine necessitate non exprimeret singulas partes corporis , quae inunguntur , aut quinque non repeteret illa verba formæ ; quia notabilem , receptum & approbatum Ecclesie Catholice ritum , in solemni hujus Sacramenti administratione adhiberi solitum , aut contemneret , aut certe pro libito omitteret , & in novum alium mutaret .

33.
An valeat
forma sine
verbis
Quidquid de
liquisti & Af
firmas Ar
riaga , &
probatis.

Sed nunquid validè inungit , qui non solùm rateret partes corporis , sed etiam effectum remissionis peccatorum , omitting illa verba : Quidquid deliquisti ? Affirmat Arraga suprà n. 29. tum , quia ad intelligendam veram orationem ea non requiruntur ; tum , quia (juxta probabilem sententiam) potest administrari hoc Sacramentum adulto rationis capaci , etiam si constet , eum nullum peccatum commissum post Baptismum ; eo autem casu illa verba potius videntur inepta pro tali infirmo : quid enim petitur , ut Deus illi parcat , quod non commisisti ? Hæc ille .

Responsio
ad ultimam
probatio
nem.

Respondeo , petitur , ut Deus illi parcat , quod commisisti ante Baptismum , ut latius infra ubi de suscipiente hoc Sacramentum . Cur autem Ecclesia Romana voluerit , ut exprimeretur remissio peccatorum , potius quam alle-

viatio infirmi , quæ tamen etiam exprimitur ab Apostolo Iacobo ibi : Et allevabit eum Dominus , patebit ex dicendis Conclui . seq. quæ erit effectibus hujus Sacramenti .

Hoc certum esse debet ; formam Ecclesia Romanæ omnino sufficere , adeoque non esse necessarium exprimere omnem effectum , nequitdem necessitate præcepti ; neque invoca SS. Trinitatem , cum hoc Sacramentum non sit professio fidei , sicuti Baptismus ; neque in eo occurrit aliqua specialis ratio hujus invocationis : & , quod caput est , nec in Conclui hoc declaretur , nec in Ritu Rom. neque etiam communis consuetudo id habeat : nullum ergo fundamentum est , allerendi taliem præcepti obligationem .

Et quoniam aliae difficultates circa formam hujus Sacramenti non succurrant , progradientur ejus effectus , pro quibus instituitur .

CONCLUSIO III.

Effectus speciales Extremæ Uctionis sunt , remissio delictorum , auxilium actuale contra molestias morbi & tentationes , remissio peccatarum , ac denique sanitas corporalis interdum , saluti animæ expedierit .

Effectum specialem voco , qui non est munis omnibus Sacramentis , & ideo non recensui gratiam sanctificantem , quia est effectus communis omnibus Sacramentis nova Legis , cum ergo omnium sit , hoc esse verum Sacramentum nova Legis ; omnia que his Sacramentis communia sunt , ei convenire necesse est . Præter autem gratiam sanctificantem , omnia singula Sacraenta conferunt auxilia speciaalia , quibus homo juvetur , ad finem specialem , jusque Sacramenti obtinendum .

Hoc supposito ; enumeratis in Conclui , effectus speciales effectus hujus Sacramenti , probatur quia non sunt effectus communes omnibus Sacramentis , ut nimis clarum est . Et aliunde sunt effectus hujus Sacramenti , ut evidenter ostendit , tum ex Scriptura , tum ex Conc. Florent. & Trident. Nam Iac. 5. v. 15. ita legitur : Oratio fidei salvabit infirmum , & alleviabit eum corporis .

Clarius autem Conc. Trident. l. 14. de auctoritate Eugenii : Effectus vero (Extr. Unct. 1. de auctoritate sanatio , & in quantum expedit infirmum corporis .

Extr. Unct. c. 2. Res p[ro]p[ter]e & effectus huius Sacramenti illis verbis explicatur : Et oratio fidei o-